

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۸۵۸۱۰۳۰۹۵۸

نسخه

۲۲۱۷۹۵۲۴۷۱

ردیف:

دانشگاه پیام نور

موضوع پایان نامه:

ضمانت اجزای حقوق مالکیت ادبی و هنری در حقوق ایران و موافقت نامه های بین المللی

۱۰۱۸۲۳

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر قاسم زاده

۱۳۸۸ / ۳ / ۲

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر صقری

اطلاعات درک ملی و

تمپل درک

نگارش:

حسین بیکی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

تاریخ

شماره

پیوست

دانشگاه گوارام نورآستان تهران

((تصویب نامه))

پایان نامه تحت عنوان :

" ضمانت اجراهای حقوق مالکیت ادبی و هنری
در حقوق ایران و موافقت نامه های بین
المللی "

تاریخ دفاع : ۸۸/۰۲/۱۲ ساعت : ۱۶-۱۳/۳۰

نمره : ۱۷/۲ ..... درجه : خوب (تصویب)

اعضای هیات داوران :

نام و نام خانوادگی
مرتبه علمی

نام و نام خانوادگی
مرتبه علمی

امضاء

- ۱- جناب آقای دکتر قاسم زاده : استاد راهنما
- ۲- جناب آقای دکتر صقری : استاد مشاور
- ۳- جناب آقای دکتر دیانی : استاد داور داخلی
- ۴- جناب آقای دکتر کوشا : استاد داور خارجی
- ۵- جناب آقای دکتر فاخری: نماینده گروه مرکز
- ۵- جناب آقای دکتر نظیفی: نماینده گروه سازمان

تهران، خیابان انقلاب

خیابان استاد نجات‌اللهی

شماره خیابان

تلفن

پست

پست الکترونیک

سایت

آدرس

شماره

۱	چکیده
۲	مقدمه
۹	بخش نخست: کلیات و چگونگی حمایت از مالکیت ادبی - هنری
۱۰	فصل اول: تعاریف و تاریخچه
۱۰	مبحث اول: تعاریف
۱۰	گفتار اول: مالکیت معنوی
۱۲	گفتار دوم: مالکیت ادبی - هنری
۱۵	گفتار سوم: حقوق مادی و معنوی مؤلفان
۲۱	مبحث دوم: پیشینه و مبنای حقوق مالکیت فکری
۲۱	گفتار اول: پیشینه حقوق مالکیت فکری
۲۸	گفتار دوم: مبنای حقوق مالکیت فکری
۲۹	مبحث سوم: پیشینه ضمانت اجراهای حقوق مالکیت ادبی و هنری
۲۹	گفتار اول: ایران
۳۷	گفتار دوم: در زمینه بین‌المللی
۴۲	فصل دوم: ویژگی‌های حمایتی (کیفری - مدنی) از آثار ادبی - هنری

- ۴۳ ..... مبحث اول: شرایط حمایت از اثر
- ۴۷ ..... مبحث دوم: مدت حمایت
- ۴۹ ..... مبحث سوم: آثار مورد حمایت
- ۵۳ ..... مبحث چهارم: خلاهای قانونی
- ۵۳ ..... گفتار اول: آثار غیر قابل حمایت
- ۵۴ ..... گفتار دوم: آثار شفاهی
- ۵۵ ..... مبحث پنجم: موارد بهره‌برداریهای مجاز
- ۵۵ ..... گفتار اول: استفاده آموزشی و علمی
- ۵۸ ..... گفتار دوم: استفاده شخصی و خصوصی
- ۵۹ ..... بخش دوم: ضمانت اجراها
- ۶۰ ..... فصل اول: بررسی ضمانت اجرای مدنی
- ۶۰ ..... مبحث اول: ضمانت اجرای مدنی در حقوق ایران
- ۶۸ ..... گفتار اول: اقامه دعوی ماهوی
- ۷۰ ..... گفتار دوم: دادرسی فوری و دستور موقت
- ۷۶ ..... گفتار سوم: قوانین و اسناد داخلی مرتبط با ضمانت اجرای مدنی
- ۸۱ ..... مبحث دوم: ضمانت اجرای مدنی در زمینه بین‌المللی
- ۸۲ ..... گفتار اول: کنوانسیون برن

۸۳	گفتار دوم: موافقت نامه جنبه‌های مرتبط با تجارت حقوق مالکیت فکری
۸۸	فصل دوم: ضمانت اجرای کیفری
۸۸	مبحث اول: ضمانت اجرای کیفری در حقوق ایران
۹۱	گفتار اول: قوانین و اسناد داخلی مرتبط با ضمانت اجرای کیفری
۱۰۵	مبحث دوم: ضمانت اجرای کیفری در زمینه بین‌المللی
۱۰۵	گفتار اول: کنوانسیون برن
۱۰۷	گفتار دوم: موافقت نامه جنبه‌های مرتبط با تجارت حقوق مالکیت فکری
۱۱۴	نتیجه‌گیری و پیشنهادات
۱۲۱	ضمائم
۱۴۸	منابع

چکیده:

اهمیت و تأثیر حقوق مالکیت‌های فکری، به ویژه آثار ادبی و هنری در دنیای امروز ناشناخته نیست. قوانین ملی و معاهدات بین‌المللی در این زمینه دارای پیشینه‌ای طولانی بوده و هم‌اکنون در حال رشد و توسعه روزافزون است. با وجود این، موضوع مورد بحث در نظام حقوقی کشور ما شاهد فراز و نشیب‌هایی بوده است که آگاهی از آن برای تحلیل و نقد درست قواعد موجود ضرورت دارد. قانون‌گذارهای اولیه، پس از مواجه شدن با دورانی از ابهام و تردید، آغازی دوباره داشته و به دوران تثبیت و شکوفایی خود نزدیک می‌شوند. این در حالی است که هنوز هم ایران به هیچ یک از معاهدات بین‌المللی در این باره نپیوسته است ولی موافقت‌نامه‌های دوجانبه و گاهی نیز واقعیت‌های جهان معاصر ما را ناگزیر به رعایت مقررات مربوط ساخته است. پس از شناسایی حقوق مالکیت ادبی و هنری مهم‌ترین عامل مکمل، تعیین ضمانت‌اجراهای مناسب و کارآمد برای جلوگیری از نقض حقوق و یا مجازات مرتکبین نقض می‌باشد. ضمانت‌اجراهای نقض حقوق مالکیت ادبی و هنری را می‌توان به صورت‌های کیفری، مدنی مشاهده کرد که در قوانین راجع به مالکیت‌های ادبی و هنری در ایران و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی مرتبط از جمله موافقت‌نامه تریپس و موافقت‌نامه برن آمده‌اند لیکن تفاوت‌هایی در به کارگیری و اولویت‌بندی ضمانت‌اجراهای کیفری و مدنی در قوانین ایران با موافقت‌نامه‌های بین‌المللی وجود دارد.

مقدمه:

هر حقی که وارد قلمرو حقوق می‌شود چه آن را ناشی از ارادهٔ قانونگذار بدانیم (حقوق اعطایی) چه جزء لاینفک ذات انسانی و به مقتضای انسان بودن (حقوق طبیعی) برای تمامی افراد یا عده‌ای خاص که در ارتباط یا موضوع‌اند یا در حیطةٔ زمانی و مکانی قرار دارند، ایجاد تکلیف می‌کند اما عدم رعایت این تکلیف یا تجاوز به حق امری است که بی‌شک در جامعه صورت می‌پذیرد بدین سان تکمیل شناسایی حق، ایجاب می‌کند تجاوز به حق نیز کنترل شود و این امر به واسطهٔ تعیین ضمانت‌اجراهای مناسب میسر می‌شود.

بنابراین اولین گام در خصوص ایجاد یک حق، شناسایی آن از طریق یک سری ساز و کارها، از جمله وارد کردن آن حق در قلمرو قانونی، ارائهٔ تعریف برای آن، تعیین قلمرو و حدود و ثغور آن، شناسایی حقوق مختلف منشعب از حق چه منشعب از ذات حق باشد چه حقوقی که قانون به آن حق اعطا می‌کند می‌باشد. آنچه که مکمل و متمم ایجاد حق می‌باشد همانا ایجاد مانع در برابر این واقعیت عینی است که در مواردی ممکن است اشخاصی باشند که به این حق احترام نگذاشته و چه بسا به آن تجاوز نمایند، در اینجا است که بحث ایجاد ضمانت‌اجراهای قانونی و حقوقی در خصوص آن

حق مطرح می‌شود. برخی مواقع ممکن است این تجاوز به قدری شدید باشد که علاوه بر ورود خسارت (مادی و معنوی) به دارنده حق، برخلاف نظم عمومی جامعه هم می‌باشد. بر این اساس در تعیین ضمانت اجرا می‌بایست قائل به دسته‌بندی شد.

از جمله اولین واکنشها تعیین ضمانت اجراهای کیفری در برابر تجاوزهایی است که به نظم عمومی ضربه می‌زنند. بعد از آن پیش‌بینی ضمانت اجرای مدنی، بر آن دسته از تجاوزاتی است که خسارت مالی به دارنده حق وارد می‌سازند و بعد ضمانت اجرای گزینگی برای تجاوز در مقیاس تجاری و ضمانت اجراهای اداری می‌باشد.

با توجه به اهمیتی که مبحث ضمانت اجرا در حقوق دارد. می‌توان اذعان کرد که در شناسایی حقوق مالکیت فکری نیز مهم‌ترین جنبه، بعد از شناسایی این حق تعیین ضمانت اجراهای کافی کارآمد و مناسب در قبال تجاوز به این حقوق است.

با عنایت به جدید بودن مطالعات راجع به حقوق مالکیت فکری و بالاخص ضمانت اجراهای حقوق مالکیت فکری و علی‌رغم اهمیت بحث در متون قانونی و بین‌المللی راجع به مالکیت فکری در حقوق ایران تحقیقات چندانی راجع به موضوع انجام نشده است.

مالکیت‌های فکری معمولاً در دو بخش مالکیت ادبی و هنری و مالکیت صنعتی و تجارتي مورد بحث واقع می‌شوند. در بخش مالکیت ادبی و هنری گونه‌های آثار ادبی و هنری همچون کتاب، مقاله، رساله، نمایشنامه، شعر، ترانه، سرود، آثار سینمایی، نقاشی، پیکره، عکاسی و حمایت از پدیدآورندگان آنها بررسی می‌شوند. در بخش مالکیت صنعتی و تجارتي اختراعات و اکتشافها و علائم صنعتی و تجارتي، نام تجارتي و حتی سرقتی موضوع بحث هستند.

بخش مالکیت صنعتی و تجارتي در ایران سابقه بیشتری دارد و قوانینی در این زمینه وضع شده و بویژه قانون ثبت علائم و اختراعات مصوب ۱۳۱۰ در این باب معروف است. لیکن مالکیت ادبی و هنری در کشور ما از سابقه کمتری برخوردار است. نخستین قانون مستقل و نسبتاً جامعی که در این زمینه وضع شده قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲ آن را تا حدی تکمیل کرده است در حالی که در کشورهای پیشرفته قوانین کاملتری در این باب وجود دارد. و در زمینه بین‌المللی موافقت‌نامه جنبه‌های مرتبط با تجارتي حقوق مالکیت معنوی^۱ (تریپس) ضمیمه شماره یک

---

^۱ Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPs)

موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت^۱ (گات) مصوب ۱۹۹۴ کامل‌ترین موافقت‌نامه موجود در زمینه حقوق مالکیت معنوی است که پذیرش و عمل به آن به عنوان پیش‌شرط اولیه برای الخاق به سازمان تجارت جهانی محسوب می‌شود و در ماده ۲ آن کل مواد موافقت‌نامه برن در حمایت از حقوق مالکیت ادبی و هنری و کنوانسیون پاریس در حمایت از مالکیت صنعتی، لازم الاجرا شناخته شده است.

کنوانسیون برن اولین و قدیمی‌ترین معاهده بین‌المللی در زمینه حمایت از حقوق مالکیت ادبی و هنری می‌باشد که در تاریخ ۹ سپتامبر ۱۸۸۶ در برن تصویب شد. آخرین اصلاحات آن در سال ۱۹۷۱ در پاریس انجام گرفت که به مصوبه پاریس هم معروف است و هدف از آن همگام شدن کنوانسیون با تحولات سریع تکنولوژیکی و ایجاد مقررات ترجیحی برای کشورهای در حال توسعه بود و متأسفانه کشور ایران هنوز به آن ملحق نشده است.

به طور کلی ضرورت وجود ضمانت اجرا در حقوق از تفاوت بنیادین بین اخلاق و حقوق سرچشمه می‌گیرد که در اولی تنها وجدان افراد است که ضامن رعایت حق دیگری است و در دومی سزادهی و قابلیت اجبار ضامن بقای نظم و حقوق افراد است.

---

^۱The General Agreement on Tariffs And Trade (GATT)

علاوه بر این اصل کلی که حقوق مالکیت فکری نیز از آن مستثنی نمی باشد الزامات دیگری نیز راجع به وجود ضمانت اجرا در حقوق مالکیت‌های فکری وجود دارد. از جمله ضرورت‌های ناشی از الزامات اقتصادی، همچون جذب سرمایه گذاری خارجی صحیح است. ضرورت الحاق به سازمان تجارت جهانی و الحاق به موافقت نامه ترپس و ضرورت‌های ناشی از الزامات بین‌المللی ایران به واسطه عضویت در کنوانسیون‌های مهمی چون میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مصوب ۱۹۶۶ مجمع عمومی سازمان ملل و کنوانسیون پاریس ۱۸۸۳.

گرچه ضمانت اجرای غیررسمی همچون فرهنگ سازی راجع به احترام به حقوق فکری و پیش گیرها و تدابیر فنی در محصولات و آثار فکری نیز می تواند تا حدود زیادی موجب حفظ حقوق صاحبان حق گردد و در اولویت است اما نمی توان صرفاً به استفاده از آنها بسنده کرد. در مرحله دوم و توسل به حقوق نیز باید قائل به طبقه بندی شد، استفاده از ضمانت اجرای مدتی و الزام به جبران خسارت و ضمانت اجرای اداری و مجازات‌های صنفی اولویت دارد و با عدم کارآیی ضمانت اجرای بالا و در موارد مهم و یا ارتکاب عمدی جرائم علیه حقوق فکری توسل به ضمانت اجرای کیفری می تواند به کار گرفته شود.

در ضمانت اجرای کیفری نیز استفاده از جزای نقدی به جهت خشی کردن هدف مجرم باید در اولویت قرار گیرد، چرا که جرائم علیه حقوق فکری اغلب به مقاصد مالی صورت می گیرد و در نهایت به عنوان آخرین راه حل باید از حبس استفاده شود.

به واسطه اهمیت این مبحث و مغفول ماندن آن و مشکلات و کاستیهای موجود در متون قانونی تحقیق حاضر به بررسی ضمانت اجراها در حوزه حقوق مالکیت ادبی و هنری پرداخته است و در فصول مختلف این تحقیق ابتدائاً به بررسی تعاریف و کلیات برای شناسایی واژه‌های به کار رفته در متن می پردازیم و بعد به بحث حق مؤلف و تاریخچه ضمانت اجراهای کیفری و مدنی ناشی از نقض حقوق مؤلفان، مصنفان و ... می پردازیم. برای جلوگیری از تخلفات و تجاوزات ناشی از نقض حقوق پدید آورندگان وضع اعمال سودجویانی که به حقوق مادی و معنوی هنرمندان و نویسندگان و ... صدمه می رسانند، ابتداءً به شرایط حمایت از آثار ادبی و هنری و چگونگی حمایت از حقوق مالکیت های ادبی و هنری می پردازیم و بعد ضمانت اجراهای کیفری، مدنی و اداری مالکیت ادبی و هنری در حقوق ایران و موافقت نامه تریپس و برخی موافقت نامه های بین المللی مرتبط با آن موضوع را بررسی خواهیم کرد و به پرسش هایی نظیر: ضمانت اجراهای مناسب و کارآمد برای جلوگیری از نقض

حقوق و یا مجازات مرتکبین تقض چیست و اینکه آیا در به کارگیری و اولویت بندی ضمانت اجراهای کیفری و مدنی و اداری در قوانین ایران با موافقت نامه های بین المللی تفاوت وجود دارد؟ پاسخ خواهیم گفت.

بخش نخست

« کلیات و چگونگی حمایت از مالکیت ادبی - هنری »

فصل اول:

تعاریف و تاریخچه

فصل دوم:

حمایت کیفری و مدنی از آثار ادبی و هنری

فصل اول: تعاریف و تاریخچه

در این فصل مالکیت معنوی مورد بررسی قرار گرفته و با توجه به موضوع و خصوصیات حق مالکیت فکری ضرورت دارد که از مالکیت فکری یا ادبی و هنری به طور اختصاصی و جداگانه تعریف شود و اینکه حقوق مادی و معنوی مؤلفان را برشمرده و تاریخچه یا سابقه پیدایش این نوع مالکیت و چگونگی تحولات آن را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

مبحث اول: تعاریف

در این مبحث مالکیت معنوی بالأخص مالکیت ادبی و هنری و حقوق مادی و معنوی مؤلفان مورد بحث قرار می‌گیرد.

گفتار اول: مالکیت معنوی

مالکیت معنوی رابطه حقوقی معنوی و مادی خاصی است بین پدیدآورنده اثر و آفریننده فکری که به موجب آن صاحب اثر با حفظ شخصیت و اعتبار معنوی خود حق بهره‌برداری مادی از آن را در حدود قانون دارد و اینکه مالکیت معنوی یک مفهوم حقوقی است که براساس آن چگونگی حمایت و استفاده از محصولات فکری بشر تعیین شده است. حقوق مالکیت معنوی از دورکن مالکیت صنعتی و مالکیت ادبی-هنری تشکیل شده است و جزء حقوق فکری است و از نوع حقوقی است که موضوع آن اثر فکری انسان است نه شیء مادی، اما این آثار که زاینده فکر بشر هستند دارای

ارزشی اقتصادی نیز می‌باشند و شامل حق مؤلف، حق اختراع، حق بر علائم تجارتي و صنعتی و حق بر اسرار تجارتي می‌باشد.

در تعريف حقوق معنوی می‌توان گفت «حقوقی است که به صاحب آن اختیار انتفاع انحصاری از فعالیت و فکر و ابتکار انسان را می‌دهد»^۱ مالکیت معنوی یا فکری در مقابل مالکیت مادی به کار می‌رود. چون این مالکیت در باب ابداعات تعقل و اندیشه انسان است.

تعريف ارائه شده از مالکیت معنوی که در ابتداء بیان شده است اگرچه خالی از ایراد نیست ولی تا حدودی خصوصیات اصلی و اساسی مالکیت معنوی را بیان می‌کند. همان‌طور که در تعريف عنوان شده است، در مالکیت معنوی دو حق کاملاً متمایز معنوی و مادی در کنار هم وجود دارد که وجه تمایز آن از مالکیت مطلق مادی است. و اینکه در قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب سال ۱۳۴۸ ایران و در آئین‌نامه اجرایی آن و همچنین در سایر قوانین مربوطه، نامی از مالکیت معنوی به‌میان نیامده است تا مسأله تعريف قانونی آن مطرح گردد. النهایه حق مالکیت معنوی را می‌توان چنین تعريف کرد: حق مالکیت معنوی، اقتدار قانونی ناشی از وجود رابطه اعتباری بین اثر فکری و صاحب اثر است که به‌موجب آن صاحب‌اثر، در زمان حیات

^۱ - کلتوریان، ناصر، دوره مقدماتی حقوق مدنی (اموال و مالکیت) چاپ ششم (انتشارات میزان، تهران ۱۳۷۶)، صص ۲۳، ۲۴.

خود و قائم مقام وی، از جمله ورثه قانونی، بعد فوت صاحب اثر تا مدتی معین از حق مادی اثر بهره‌مند خواهند شد ولی اقتدار و اعتبار معنوی اثر دائمی است.

گفتار دوم: مالکیت ادبی - هنری

مالکیت ادبی و هنری یکی از بخش‌های تشکیل دهنده مالکیت معنوی است که در آن از گونه‌های آثار ادبی و هنری مثل کتاب، مقاله، رساله، نمایشنامه، شعر، ترانه، سرود، آثار سینمایی، نقاشی، پیکره، عکاسی و حمایت از پدیدآورندگان آنها بحث می‌شود. و در تعریف حق مالکیت ادبی و هنری می‌توان گفت که مالکیت ادبی و هنری، حق پدیدآورنده آثار ادبی، هنری و علمی در نامیده شدن اثر به نام او و نیز حق انحصاری وی در تکثیر، تولید، عرضه، اجرا و بهره‌برداری از اثر خود است.

حق مؤلف: به حقوق ناشی از مالکیت ادبی - هنری، حق مؤلف یا حقوق مؤلفان می‌گویند که از آن تعاریف گوناگونی توسط حقوق‌دانان ارایه شده است:

(۱) «مجموعه حقوقی که قانون برای آفریننده (خالق اثر) نسبت به مخلوق اندیشه و هوش او می‌شناسد. این حقوق عبارت است از حق انحصاری بهره‌برداری از آفرینه (اثر) برای

مدت محدود به سود آفریننده آن و پس از مرگ برای ورثه او»^۱

^۱ - جعفری لنگرودی - محمدجعفر - حقوق اموال - چاپ دوم (انتشارات گنج دانش، تهران ۱۳۷۰)، ص ۱۶۴.

۲) «حق مؤلف عبارت است از سلطه و اختیارات مؤلف بر اثرش که آن را خلق کرده یا بوجود آورده است.»^۱

پس حق مؤلف، حق انحصاری مشروع برای نشر، تولید مجدد و فروش موضوع، در شکل یک کار ادبی و هنری است. و در اصطلاح حقوق با توجه به معنای لغوی آثار ادبی، می‌توان گفت: «آفرینه ادبی، هر نوشته شیوا یا مکتوب موزونی است که در رشد احساس و تکامل هوش و درایت و تحولات فکری انسان، مؤثر باشد.» اما آفرینه‌های هنری نظیر موسیقی، نقاشی، آفرینه‌های تزیینی، بیشتر احساس و روح انسان را مخاطب قرار می‌دهند و در ارضای روان و احساس درونی انسان نقش اساسی دارند ولی آفرینه ادبی در قالب شعر و کلمات موزون یا نثر و نوشته‌های شیوا و الفاظ زیبا و متناسب در فن بیان نیز همانند تابلو نقاشی و اصوات موسیقایی سبب نوازش روح و تلطیف عواطف خواهند شد.

تعریف قانونی از حق مؤلف در ماده ۱ قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ آمده است: «از نظر این قانون به مؤلف و مصنف و هنرمند، پدیدآورنده و به آنچه از راه دانش یا هنر و یا ابتکار آنان پدید می‌آید بدون در نظر گرفتن طریقه یا روشی که در بیان و یا ظهور و یا ایجاد آن به کار رفته «اثر» اطلاق

۱- مشیریان، محمد، حق مؤلف و حقوق تطبیقی، چاپ اول (انتشارات دانشگاه تهران، تهران ۱۳۳۹)، ص ۱۵

می‌شود» پس حق مؤلف یک حق مالی غیرمادی انحصاری است که توسط قانونگذار به پدیدآورنده اثر ادبی و هنری اصیل و ابتکاری جهت استفاده و بهره‌برداری از منافع مالی آن و جهت جلوگیری از هرگونه سوءاستفاده اعطاء می‌گردد. با توجه به ماده فوق که مؤلف مصنف و هنرمند را پدیدآورنده نامیده است به نظر می‌رسد که واژه مؤلف به تنهایی در برگیرنده مفهومی که از حقوق مالکیت ادبی و هنری ناشی می‌شود نباشد هرچند که در بیشتر کتاب‌های حقوقی مؤلف معنایی عام دارد که شامل هنرمند نیز می‌گردد. بنابراین واژه جایگزین حق مؤلف می‌تواند حقوق پدیدآورندگان یا حقوق آفرینندگان باشد که مقصود از آن همان حقوق مؤلفان است.

با توجه به تعریف قانونی و تعاریف حقوقی می‌توان گفت حق مؤلف عبارت است از حق مشروع و قانونی و دارای ضمانت اجرایی که برای حفظ حقوق مادی و معنوی پدیدآورنده و بهره‌برداری از این حقوق به پدیدآورنده آثار اصیل و ابتکاری تعلق می‌گیرد. بسیاری از علمای حقوق حق مؤلف را یک حق خاص و یکی از اقسام حقوق فکری می‌دانند. منظور از حقوق فکری حقوقی است که دارای ارزش اقتصادی است و موضوع آنها شیء مادی نیست. موضوع این حقوق در واقع اثر فکری انسان است. این حقوق شامل حق مؤلف، حق مخترع، حق تاجر نسبت به نام تجارتنی و علائم صنعتی و